

ЖАРГОН У НАСТАВИ

Владимир Вукомановић Растегорац

Жаргон у савременој култури

- Филмови (*Ране, Муње, Клип, Шишање, Ми нисмо анђели, Хадерсфилд...*)
- Реп-музика
- Књижевна дела (*Сибир* В. Кеџмановића, песме М. Тодоровића)

Могући задаци за ученике

- Препознавање жаргонских израза
- Дефинисање значења жаргонских израза
- Функција жаргона
 - идентитет саговорника
 - комуникативна ситуација у којој се жаргон реализује
- Превођење текста са жаргона на књижевни језик
 - увиђање разлика у експресивности
- Препричавање одређеног текста / филма уз употребу жаргона

Табела 1. – Како настају жаргонске речи (избор). Стварање гнезда жаргонских синонима.

Суфиксација	Метатеза	Скраћивање	Скраћивање и срастање	Имитација страног језика (суфиксацијом / акцентом)		Изведенице (према ф-ји)	Сложенице (према ф-ји)			
бубуљаја имбецилана звездањац братара журенда жвакерино дебелино гумиџон библиш абортишка говедоид брчони бабула гранца	воздра! дсбра зипа! рнићпо	з деса збун жмур	грцук декрет диш	енглески -инг забодинг	латински -ис беспаритис	македонски -та збрката на јајцата	шпански -ос бабос, бувос	француски акценат знојаџ	возаљка газалица журкало	бувоскупљач брисогуз зубочупач
кошуљино	љакошу	шуља	женко (< женска кошуља)	кошуљос		грудопокривач				

Табела 2. – Стил и жаргон (избор).

1.	Метафора	а) визуална сличност	<i>велика глава</i> = експрес лонац	<i>зубат младић</i> = дабар
		б) „карактерна” сличност	<i>опасан човек</i> = ајкула	<i>досадан човек</i> = жалфија
2.	Поређење	а) особине	<i>застарео</i> као дрвени чешаљ	<i>сличан</i> као бандера и кисело млеко
		б) радње	зинути као <i>сироче у бурек</i>	изломити као <i>маче мушкатлу</i>
3.	Идиом	а) особине	закопчан на леђима = <i>неспретан</i>	Њутнов закон гравитације = <i>привлачна особа</i>
		б) радње и осећања	цепкати длаку за потпалу = <i>радити бескористан посао</i>	турпијати давеж = <i>досађивати се</i>
4.	Реторичко питање	Јеси (ли) прехладио мозак?		Где су ти ирваси?
5.	Заклетва	Да ми никне купус на балкону ако те лажем!		Да ми кева роди ноја ако те лажем!

Табела 3а. – Тематски оквири жаргона (избор).

Школа
авионче
гестапо
дигитрон
заседа
Хичкок је изабрао за вас...
жирафисање
бал вампира
зелена смрт
гонг
емигрирати

Значења наведених жаргонизама

1. јединица, 2. строг наставник, 3. наставник математике, 4. ненајављен писмени задатак, 5. писмени задатак из математике, 6. преписивање, 7. родитељски састанак, 8. табла, 9. звоно, 10. побећи са часа.

Табела 3б. – Тематски оквири жаргона (избор).

Мушко-женски односи – ко је твој тип?

<i>авијатичар</i>	<i>селасије</i>	<i>анимирана козметика</i>	<i>неда</i>
<i>буки</i>	<i>тенкист</i>	<i>аутолакирерка</i>	<i>непозната</i>
<i>витаминција</i>	<i>трокрилац</i>	<i>буба-мара</i>	<i>портабл вештица</i>
<i>гадњак</i>	<i>уницефко</i>	<i>војни позив</i>	<i>пуслица</i>
<i>Индијанац</i>	<i>усељив</i>	<i>гоби</i>	<i>салата</i>
<i>јадац</i>	<i>фаџан</i>	<i>грофица од Бајлон-сквера</i>	<i>сврстана</i>
<i>киклоп</i>	<i>фенсић</i>	<i>касандра</i>	<i>сингерица</i>
<i>кулиша</i>	<i>формула један</i>	<i>Команч-беби</i>	<i>солитерка</i>
<i>кулишић</i>	<i>хоблер</i>	<i>коштана</i>	<i>ударалка</i>
<i>лажсић</i>	<i>чајник</i>	<i>луфтханза</i>	<i>Финкиња</i>
<i>ледоломац</i>	<i>челичана</i>	<i>мешалица за бетон</i>	<i>фреска</i>
<i>подрумар</i>	<i>шлогирани каранфил</i>	<i>мониторка</i>	<i>цепна бомба</i>

Значења наведених жаргонизама

Прва колона:

1. згодан младић, 2. богат одн. имућан м., 3. крепак м., 4. пргав или опасан м., 5. необразован или припрост м., 6. најзгоднији м. у друштву, 7. кршан м., 8. ноншалатан м., 9. ноншалантан м., 10. неискрен одн. непоуздан м., 11. развијен и продоран м., 12. м. који нема свој стан.

Друга колона:

1. м. са села, 2. дебео м., 3. развијен м., 4. мршав м., 5. м. који има свој стан, 6. згодан м., 7. елегантан м., 8. м. који се лако заљубљује, 9. м. с коврцавом косом, 10. лоше одевен м., 11. развијен м., 12. ружан м.

Трећа колона:

1. претерано нашминкана девојка, 2. д. која сама себи лакира нокте, 3. д. која се забавља са фудбалером, 4. ружна д., 5. д. равних груди, 6. лепа д. која са мушкарцима никад не иде до краја, 7. извештачена д., 8. енергична / пренашминкана д., 9. мршава д., 10. згодна д., 11. д. с израженим облинама, 12. главата д.;

Четврта колона:

1. д. која се тешко подаје, 2. д. која има х-ноге, 3. ружна д., 4. љупка д., 5. гојазна д., 6. д. с којом се неко забавља, 7. промискуитетна д., 8. висока д., 9. промискуитетна д., 10. фина д., 11. претерано нашминкана д., 12. ниска и врло згодна д.

Основна литература

Драгослав Андрић, *Двосмерни речник српског жаргона*, Zepher Book World, Београд, 2005.

Ranko Bugarski, *Žargon – lingvistička studija*, Biblioteka XX vek, Београд, 2006.